

Journal of Education Studies

Volume 30
Issue 1 *July-October 2001*

Article 13

July 2001

แนะนำหนังสือ

ฉัตติย พงษ์ประเสริฐ

Follow this and additional works at: <https://digital.car.chula.ac.th/educujournal>

 Part of the [Education Commons](#)

Recommended Citation

พงษ์ประเสริฐ, ฉัตติย (2001) "แนะนำหนังสือ," *Journal of Education Studies*: Vol. 30: Iss. 1, Article 13.
Available at: <https://digital.car.chula.ac.th/educujournal/vol30/iss1/13>

This Book Review is brought to you for free and open access by Chula Digital Collections. It has been accepted for inclusion in Journal of Education Studies by an authorized editor of Chula Digital Collections. For more information, please contact ChulaDC@car.chula.ac.th.

แนะนำหนังสือ

อุทัย บุญประเสริฐ

๑. แนวทางการจัดโรงเรียนในกำกับของรัฐ (Charter Schools) : บทเรียนจากต่างประเทศ

พศ.ดร. สมานจิตร์ สุขนภกรัณฑ์ และคณะ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ กรุงเทพมหานคร บริษัท
ทีที พรินต์ติ้ง จำกัด ๒๕๔๒ ๒๒๕ หน้า (เอกสารเผยแพร่)

ในประเทศสหรัฐอเมริกาเป็นที่ยอมรับกันมากในเรื่องเสรีภาพและการปฏิบัติการที่ไม่ยอมให้มีการผูกขาดอำนาจในการจัดการในเรื่องหนึ่งเรื่องใดโดยฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดแต่เพียงฝ่ายเดียวโดยเฉพาะหลักการกระจายอำนาจ (Decentralization) และระบบการถ่วงดุลย์และการคานอำนาจ (Check and Balance System) ได้รับการยึดถือปฏิบัติอย่างเข้มแข็งมากในทุกเรื่องทุกที่แม้กระทั่งการจัดการศึกษาซึ่งมีระบบการกระจายอำนาจการบริหารจัดการที่เป็นไปอย่างกว้างขวางอยู่แล้ว แต่เมื่อผลการจัดการศึกษาของเขตการศึกษาไม่ตอบสนอง ไม่เป็นที่พึงพอใจของประชาชน สังคมอเมริกาก็จะเปิดโอกาสให้ระบบใหม่แทรกตัวเข้ามาดำเนินการได้ทั้งในแบบแทนที่และแบบคู่ขนาน โดยไม่ยอมให้ระบบเดิมผูกขาด

รายงานการวิจัยเรื่องนี้มีเนื้อหาสาระชัดเจนที่แสดงถึงแนวทางการจัดการศึกษาตามแบบโรงเรียนในกำกับของรัฐ (Charter Schools) ที่ริเริ่มขึ้นและใช้กันอย่างแพร่หลายมากในประเทศสหรัฐอเมริกา และในภายหลังได้แพร่ขยายไปยังประเทศอื่นๆอีกมาก ได้แสดงให้เห็นถึงแนวคิด วิธีการดำเนินงานโรงเรียนแนวการปฏิบัติงานในส่วนที่สำคัญ ๆ ของโรงเรียน ตลอดจนปัญหาที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานของโรงเรียนในกำกับของรัฐ ทั้งในประเทศสหรัฐอเมริกา และในประเทศอื่น ๆ ในบทสุดท้ายของรายงานได้เสนอแนวทางการนำระบบโรงเรียนในกำกับของรัฐมาปรับใช้ในประเทศไทย แสดงไว้ชัดเจนทั้งในเรื่องหลักการและแนวคิดพื้นฐาน รูปแบบ ลักษณะทั่วไป ประเภท รายละเอียดเกี่ยวกับโครงสร้างระบบบริหารและการดำเนินงานเฉพาะด้านที่สำคัญของโรงเรียน รวมทั้งกระบวนการพัฒนาระบบการจัดการศึกษาตามแบบโรงเรียนในกำกับของรัฐ (Charter Schools) ให้สมบูรณ์พร้อมทั้งระบุถึงเงื่อนไขสำคัญสำหรับการนำรูปแบบโรงเรียนในกำกับของรัฐมาใช้ให้เกิดผลในประเทศไทย

๒. การประกันคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา: กรณีศึกษานิวซีแลนด์ ศ. นพ. วิจารย์ พานิช และคณะ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ กรุงเทพมหานคร บริษัท พิมพ์ดี จำกัด ๒๕๔๔ ๑๘๒ หน้า (เอกสารเผยแพร่)

การประกันคุณภาพและการประเมินมาตรฐานเป็นเรื่องใหม่สำหรับระบบการศึกษาไทย สถานศึกษาส่วนใหญ่จะไม่คุ้นเคย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ จึงได้สนับสนุนให้ศ.นพ.วิจารย์ พานิชและคณะทำการวิจัยศึกษาประสบการณ์การดำเนินงานโดยเฉพาะกรณีจากระบบของประเทศนิวซีแลนด์ ซึ่งมีระบบการติดตามประเมินผลการจัดการศึกษาที่ประสบความสำเร็จและเป็นที่ยอมรับกันทั่วไป เพื่อนำความรู้และบทเรียนที่ได้มาประยุกต์ใช้ให้เป็นประโยชน์ในการพัฒนาระบบประกันคุณภาพและประเมินมาตรฐานที่เหมาะสมกับกรณีของประเทศไทย ในตอนท้ายของรายงานจะเป็นข้อเสนอแนะสำหรับการประยุกต์ใช้ในบริบทไทย ที่ช่วยให้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิด หลักการและแนวทางการดำเนินงาน ของสำนักงานรับรองคุณภาพและประเมินมาตรฐานการศึกษา (สมศ) ของไทยได้เป็นอย่างดี

๓. เขตพื้นที่การศึกษาสู่การปฏิบัติ ดร.สุวัฒน์ เว็นจำและคณะ

สำนักงานปฏิรูปการศึกษา กรุงเทพมหานคร บริษัท พิมพ์ดี จำกัด ๒๕๔๔ ๑๓๗ หน้า (เอกสารเผยแพร่)

เขตพื้นที่การศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ เป็นหน่วยบริหารการศึกษาระดับปฏิบัติในท้องถิ่น เป็นเรื่องใหม่ที่สำคัญยิ่งในการปฏิรูปการศึกษาไทย ที่จัดขึ้นเพื่อรองรับการกระจายอำนาจการบริหารจัดการศึกษา เอกสารเรื่อง “เขตพื้นที่การศึกษาสู่การปฏิบัติ” นี้ จะให้รายละเอียดถึงที่มาของเขตพื้นที่การศึกษา การดำเนินงานก่อนที่จะมีการกำหนดเขตพื้นที่การศึกษาของไทยตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ แนวคิดและหลักการสำคัญที่ใช้ในการกำหนดเขตพื้นที่ ข้อวิเคราะห์สำหรับการกำหนดเขตพื้นที่ที่เหมาะสมกับการดำเนินการทางการศึกษาในบริบทของไทย ความเห็นและข้อเสนอแนะของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะของกระทรวงศึกษาธิการและ ความเห็นของสำนักงานปฏิรูปการศึกษา เกี่ยวกับเขตพื้นที่และโครงสร้างระบบงานกับภารกิจทางการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา เงื่อนไขการดำเนินงาน และรายละเอียดเกี่ยวกับเขตพื้นที่การศึกษาที่จัดขึ้นทั้งหมดทั่วประเทศ

๔. พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติกับอนาคตของพระพุทธศาสนา

พระธรรมกิตติวงศ์ (ทองดี สุรเตโช)

สำนักงานปฏิรูปการศึกษา กรุงเทพมหานคร บริษัท พิมพ์ดี ๒๕๔๔ ๔๓ หน้า (เอกสารเผยแพร่)

เอกสารเล่มนี้เป็นเอกสารที่มีสาระข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษากับ

การศาสนา ตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ ของพระธรรมกิตติวงศ์ ที่ทางสำนักงานปฏิรูปการศึกษาได้ขออนุญาตพิมพ์เพื่อเผยแพร่สำหรับการทำความเข้าใจในข้อเท็จจริงและแง่มุมการพิจารณา เพื่อขจัดความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนเกี่ยวกับการจัดองค์กรคณะกรรมการและสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาและวัฒนธรรม ซึ่งได้ถูกกำหนดให้มีขึ้นเพื่อเป็นองค์กรที่รับผิดชอบงานแทนกรมการศาสนาเดิม

พระธรรมกิตติวงศ์ได้แจกแจงเกี่ยวกับพรบ.การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๒ ในประเด็นที่พึงเข้าใจตรงกันแก่พระสังฆาธิการ ภิกษุสงฆ์ และประชาชนทั่วไป แสดงถึงโครงสร้าง ฐานะและหน้าที่ของกรมการศาสนาในปัจจุบัน โครงสร้างของกระทรวงใหม่ สิ่งที่ชาวพุทธอาจสับสนที่กลัวหรือกังวล และสิ่งที่น่าพิจารณา สำคัญเกี่ยวกับศาสนสมบัติกลาง สิ่งที่น่าห่วงกังวลเกี่ยวกับระบบการศึกษาแบบใหม่ เขตพื้นที่การศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างการศึกษาและการศาสนา การศึกษาของคณะสงฆ์ และประเด็นที่ชาวพุทธน่าจะช่วยกันติดตามอย่างใกล้ชิดในการปฏิรูปการศึกษาและการศาสนา

๕. ปฏิรูปการศึกษา: แนวคิดและหลักการ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒

รศ.ดร.ไพฑูรย์ ลิบลรัตน์ (บรรณาธิการ)
กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์วิญญูชน จำกัด
๒๕๔๓ ๒๔๐ หน้า ราคา ๑๔๐ บาท

หนังสือเล่มนี้เป็นประมวลบทความที่เกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาไทยตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๒ ซึ่งบรรณาธิการรวบรวมมาเผยแพร่ เพื่อช่วยให้คนไทยทุกหมู่ ทุกกลุ่มในสังคมได้มีความรู้ความเข้าใจถึงแนวปฏิรูปการศึกษาไทย ส่วนที่เป็นการปฏิรูปครั้งใหญ่ทั้งระบบ ที่ทุกฝ่ายในสังคมจะมีสิทธิมีส่วนในการศึกษา ไม่ว่าจะบ้าน วัด สถานประกอบการ ชุมชน โรงพยาบาล องค์กรเอกชนและองค์กรชุมชนต่าง ๆ

หนังสือเล่มนี้จะเสนอให้เห็นทั้งสาระในตัวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ กระบวนการศึกษา ระบบการพัฒนาการเรียนรู้อและการบริหารการศึกษาตามแนวปฏิรูป ครูและบทบาทใหม่ของบุคลากรครู บทบาทของสถาบันครูศึกษากับการปฏิรูปการศึกษา รูปแบบใหม่สำหรับการบริหารสถานศึกษา และบทบาทของสถานศึกษาทั้งของรัฐและเอกชน

๖. แนวทางการบริหารและการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์และทำปกเจริญผล ๒๕๔๓ ๒๔ หน้า (เอกสารเผยแพร่)

หนังสือเล่มนี้เป็นเอกสารเผยแพร่ที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาได้จัดพิมพ์ขึ้นเพื่อเผยแพร่แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

แก่สาธารณชนและผู้สนใจ เนื้อหาเป็นส่วนของการอภิปรายและเสนอแนวคิดโดย ศ.ดร.วิจิตร ศรีสะอ้าน ที่แสดงถึงแนวทางการบริหารและการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ ให้สาระประโยชน์ที่กว้างขวาง ครอบคลุมประเด็นสำคัญๆ ที่ช่วยให้เกิดความรู้ความเข้าใจชัดเจนเกี่ยวกับบทบาท สิทธิและอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการบริหารจัดการศึกษา และแสดงให้เห็นถึงแนวทางการกระจายอำนาจการบริหารจัดการศึกษาไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แนวปฏิบัติที่ช่วยให้การกระจายอำนาจการบริหารจัดการศึกษาสู่ท้องถิ่นสามารถดำเนินการบรรลุเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ โดยคงรักษาความมีเอกภาพในเชิงนโยบายและมาตรฐาน มีความหลากหลายในการปฏิบัติการทางการศึกษา

๗. เพลินเพื่อรู้

ศ.ดร.ชัยอนันต์ สมุทวณิช

กรุงเทพมหานคร: บริษัท พี เพรส จำกัด ๒๕๔๒ ๑๗๔ หน้า ราคา ๑๒๐ บาท

ต่อคำถามที่ว่า ทำอย่างไรการศึกษาจึงจะเป็นสิ่งที่ผลิตเพลินสำหรับเด็ก และทำอย่างไรโรงเรียนและครูจึงจะเป็นแรงกระตุ้นและแรงบันดาลใจให้เด็กต้องเรียนรู้อยู่เรื่อย ๆ ตลอดชีวิตนั้น ศ.ดร.ชัยอนันต์ สมุทวณิชได้ยืนยันให้เห็นว่า สิ่งดังกล่าวจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อเราต้องเปลี่ยนให้การศึกษาเป็นกิจกรรม

ที่เด็กมีความสุข สนุกสนาน เพลิดเพลิน แทนที่จะเป็นกระบวนการที่ก่อให้เกิดทุกข์ เกิดความเครียด และความเบื่อหน่าย

หนังสือเพลินเพื่อรู้ เป็นหนังสือฉบับเล็กๆ สั้นๆ น่าจับ อ่านง่าย สบายตา น่าสนุก ทำหายความคิดและกระบวนการเชิงปัญญาในการจัดการศึกษาสำหรับโลกในศตวรรษที่ ๒๑ แสดงถึงแนวคิด หลักการและบันทึกประสบการณ์ ที่ผู้เขียนได้สะท้อนประเด็นในการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ทั้งแนวคิดและวิธีดำเนินการให้เห็นว่าทำไม (Why) จะต้องทำอะไร (What) และจะทำอย่างไร (How) จึงจะก้าวเข้าสู่ “กระบวนการเพลินเพื่อรู้” ที่การเรียนของเด็กจะเต็มไปด้วยกิจกรรมที่เด็กมีความสุข เพลิดเพลิน แทนที่จะเป็นกระบวนการที่ก่อให้เกิดทุกข์ เกิดความเครียด และความเบื่อหน่าย แสดงให้เห็นว่าอะไรคืออุปสรรคและข้อจำกัดของระบบการศึกษาไทยในปัจจุบัน แสดงถึงความแตกต่างระหว่างตัวความรู้ การรับรู้ และการสอน กับวิธีการทำให้การศึกษาเป็นสิ่งที่ผลิตเพลินสำหรับเด็ก ในส่วนท้ายเล่มจะเสนอบันทึกประสบการณ์ที่โรงเรียนวชิราวุธวิทยาลัย ซึ่งเป็นปรากฏการณ์เพลินเพื่อรู้ ที่สนองพระราชหัตถเลขาของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวอย่างชัดเจนที่ว่า “ข้าพเจ้าต้องการให้การศึกษาเป็นสิ่งที่ผลิตเพลินสำหรับเด็ก เพื่อว่าในภายหน้าเขาเหล่านั้นจะได้หวนไปรำลึกถึงชีวิตที่ผ่านมาเมื่ออยู่ในโรงเรียนว่าเป็นสิ่งสนุก...” และใน อีกตอนหนึ่งครูใหม่คนหนึ่งบันทึกไว้ว่า “บอกได้ตรง ๆ ว่าเหนื่อย...แต่สนุกขมิ้นทีเดียว”

ผู้เขียน

รองศาสตราจารย์ ดร.อุทัย บุญประเสริฐ อาจารย์ประจำภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย